

Fagus sylvatica FK GOTTÅSA E – bok FK GOTTÅSA E

Storvuxet, elegant lövträd med iögonfallande ljusgrön lövsprickning

KORT VÄXTBESKRIVNING

Växtnamn: Fagus sylvatica FK GOTTÅSA E – bok FK GOTTÅSA E
Härdighet: Zon 1-4(5).
Växtsätt: Högt kraftigväxande träd med mäktig krona. Höjd 20-25 m som träd.
Har som häck rak genomgående stam och god förgrening
Blad: Gröna blanka blad med gulbrun höstfärg
Växtplats: Sol-halvskugga. Gärna lerjord med god fuktighet.
Användning: Utmärkt till häck. Även som landskapsväxt, parkträd.
E-merit: Bra som häck med rak, genom gående stam. Härdig.
Ursprung: Frökällan utgörs av gammalt skogsbestånd i Kronobergs län.

UTFÖRLIG VÄXTBESKRIVNING

Bakgrund/ursprung

Träd med kraftig växt, mäktig bred krona och slät grå bark. Trivs bäst på lerjord med god fuktighet. Används till parkträd, som landskapsväxt och till häckar.

Bokskogen i Gottåsa består av ett ursprungligt bestånd där de äldsta träden beräknas vara uppemot 150 år. Beståndet är självföryngrat och består idag av träd med varierande ålder. Området är 1-2 ha stort och ägs idag av Alvesta kommun. Tidigare har det tagits grus i närheten, men nu använder kommunen området som vattentäkt.

Växtbeskrivning

Bok är ett träd med kraftig växt, mäktig bred krona och slät grå bark. Botanisk beskrivning finns tillgänglig, men medtas ej då växten är allmänt väl känd.

Jämförande försök med FK HALLANDÅS E

Fler frökällor av välväxande boktyper behövs p g a att det ofta är brist på bokollon av FK GOTTÅSA E. Behovet av bokplantor är störst för användning som häckväxt. För att tillfredställa efterfrågan på E-märkt bok för häckar, har ytterligare en frökälla godkänts - FK HALLANDÅS E.

En utvärdering har gjorts där FK HALLANDÅS jämförs FK GOTTÅSA E avseende tidpunkt för invintring respektive utsprickning. 10 häckplantor av vardera frökälla planterades ut på 3 platser; Splendor Plant (Jonstorp, Skåne), Hallbergs Plantskola (Nossebro, Västergötland) samt hos Tomas Lagerström (Västeråker, Uppsala). Bedömningar enligt utvärderingsmall gjordes mellan våren 2013 och våren 2015.

Resultaten visar att det finns en skillnad i växtrytm mellan frökällorna, FK HALLANDSÅS spricker ut tidigare och invintrar senare än FK GOTTÅSA E. Skillnaden i tidpunkt för utsprickning har i försöken varit 4-5 dagar. Samstämmigheten i tendensen i våravläsning (att FK HALLANDSÅS startar tidigare än FK GOTTÅSA E) är tydlig mellan den sydliga provodlingen i Jonstorp och den nordliga i Västeråker utanför Uppsala.

Både tidigare knoppsprickning och senare höstfärgning (bladen fälls inte på juvenila bokar) innebär ökad risk för vårfroster resp. tidiga höstfroster. Därför sänker detta FK HALLANDSÅS E härdighet något jämfört med FK GOTTÅSA E.

Det har inte gjorts någon längre försöksodling, vilket naturligtvis hade gett säkrare resultat. Försöket har ändå på ett tydligt sätt visat skillnaderna i växtrytm mellan de två populationerna och det är känt vad detta har för betydelse, varför det inte är svårt att dra den slutsats som gjorts. Eftersom det finns en skillnad i växtrytm bör det vid E-märkning anges en lägre zon för FK HALLANDSÅS. Därför har zonangivelsen satts till 1-3(4) jämfört med 1-4(5) för FK GOTTÅSA E.

Erfarenheter från produktion

Vid produktion av unglantor går det inte att se någon skillnad i växtsätt och utveckling hos FK GOTTÅSA E jämfört FK HALLANDSÅS.

FK GOTTÅSA prioriteras för trädproduktion medan FK HALLANDSÅS säljs som mindre häckplantor eller som större exemplar, färdig häck. Inte heller vid produktion av större exemplar har det noterats några skillnader mellan de två frökällorna.

Bok kan vara svår att odla i kruka, utvecklas bättre på friland.

Växtplats

Sol-halvskugga. Utvecklas allra bäst på lerjord med god fuktighet.

Användning

Generellt används bok till parkträd, som landskapsväxt och till häckar.

Förökning

Förökas med frö som insamlas av E-planta ek. förening. Frökod: FSG-1

Källor

Tomas Lagerström, Växtbeskrivning Publicerad i Gröna Fakta 7/2003, Växter för framtiden V.

Sammanställning av information 2016 av Gunnel Holm, E-planta ek. förening efter kontakt med

Tomas Lagerström, Gröna Råd AB

Nils Andersen, Splendor Plant

Henrik Strömblad, Ranviks Trädgård